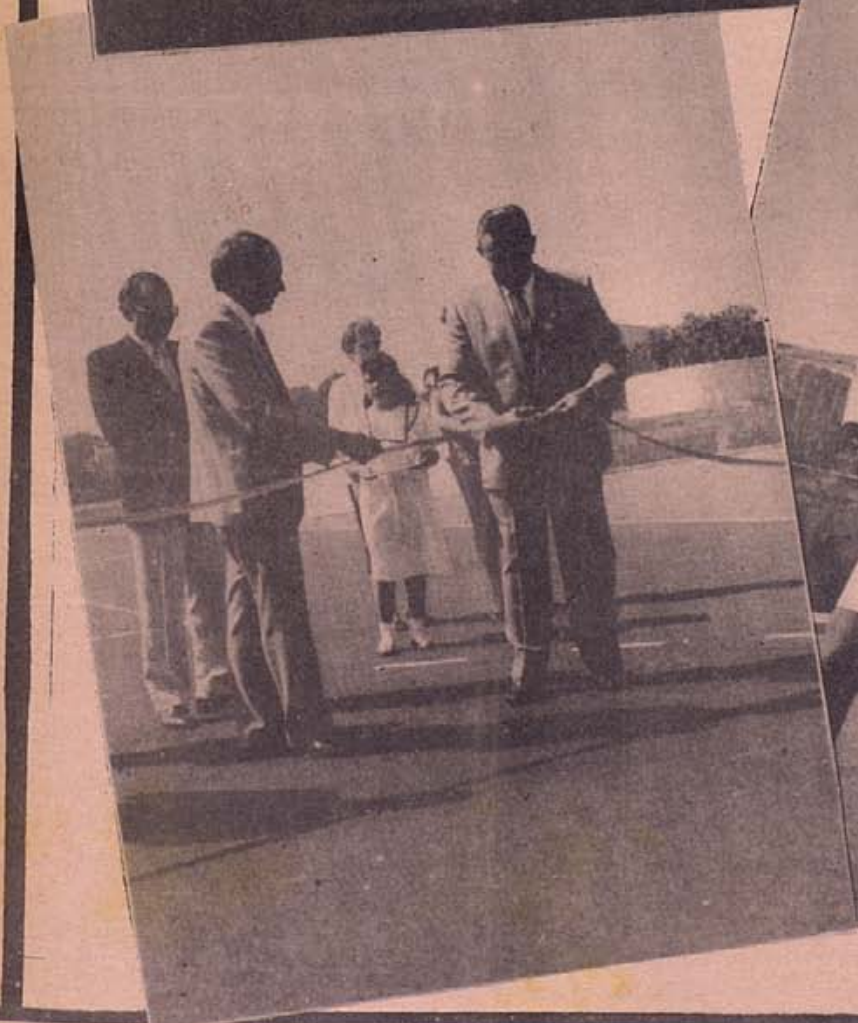

dies i cosas

Calonge

NOVEMBRE
nº 10

Per

començar

dies i coses

Mn. Antoni Vadell, 2
Calonge - 07669
telèfon 65 78 20

CONSELL DE REDACCIÓ

Toni Vadell i Maimó
Josep Estelrich i Vadell
Margalida Adrover i Manresa
Maties Adrover i Palmer
Josep Adrover i Vallbona
Jaume Vallbona i Bennàsser

COL·LABORADORS

FRANCESCA GRIMALT

JOAN GRIMALT

JAUME JULIA

BALTASAR AMENGUAL

MARC VALLBONA

DL 148-1988

Imprimeix:

Apostol y civilizador

El escrits d'aquesta publicació
expressen únicament l'opinió dels
seus autors.

Ja començam a preparar-nos per celebrar el primer aniversari de "dies i coses". Seguirem l'any que ve? no ho sabem, ganes de continuar no en manquen, però... De totes maneres és una tasca amb bastantes satisfaccions, vosaltres, lectors, ens heu fet el costat necessari per arribar fins aquí, moltes gràcies.

En aquest número hi trobareu comentaris i fotografies de molts dels actes de les passades festes, com ja us indica la portada. Pot ser trobeu que hi manca quolque case, com per exemple una ampla menció sobre la ca-de pagés, però... "lo bo se fa esperar"; en Miquel Pons possiblement faci una col·laboració sobre el teme.

Fins el mes que ve.

S U M A R I

Per començar	2
Novembre	3
Calendari d'aniversaris	4
Crònica	7
Cançó mallorquina	10
L'esport	12
Matances	18
Trescapuig	24
Passa-tems	27
Torneig de tennis	28

HORARI

dimarts, dimecres i dijous
des de les 15h fins les 20 30h
divendres i dissabte
des de les 9h fins les 20 30h

telèfon 65 82 20

PERRUQUERIA

dies i coses 2 dilluns tancat.

Temps de segues i esclatasangs, de rupits i tords, de botifarrons i / llangonisses. Son també els moments de l'any que Mallorca és més nos- tra perquè l'onada del turisme, del qual desgraciadament tant depenem, es retira debilment deixant emballums inmensos d'aparthotels i bunga- / los deserts com a penyora de la seva presència i la nostra submissió. És el temps de l'any que les vetlades devora el foc es perllongan en- / tre agradables converses on els majors aprofiten per contar aquelles / històries fantàstiques que poc a poc van formant l'història i la lle- / genda d'un poble.

— LLUNES —

La lluna començarà / es mes en Quart Min-
vant, el dia 1 a /
les 11:11m. i es /
molt bon temps per a
tallar la fusta per/
obrar.

Dia 9. La lluna en- /
tra en fase lluna no-
va a les 15:20m.

Dia 16. A les 22:35m
la lluna entra en fa-
se Quart Creixent. /
Es el millor temps /
per sembrar la tuli-
pa, la clavellina i /
i altres ramells que
venen d'arrel.

Dia 23. A les 16:53m
la lluna entra en fa-
se lluna plena.

*Novembre acabat,
hivern començat.*

*Si el novembre trona
la collita serà bona.*

TELÈFONS D'INTERÈS

CREU ROJA.....	65 3300
POLICIA MUNICIPAL	
AJUNTAMENT.....	65 30 02.
BOMBERS DE FELANITX	
FELANITX.....	58 30 85
GESA -AVERIES-	....65 00 00
GUARDIA CIVIL.....	65 30 85

JOSEP ALOU JULIÀ

LAMPISTERIA · CALEFACCIÓ
ENERGIA SÒLAR · PISCINES

C/ J. Prohens, 24 · 07669 S'HORTA Tel. (971) 575261

Calendarí

D'ANIVERSARIS

NOVEMBRE

AQUEST MES FAN ANYS

Día 1: Susana Cazorla Montes; Sebastià Capó i Roig, de Ca'n Capó; Guillem Adrover i Rigo, de's Cup; Catalina Adrover i Obrador, de Ca'n Roca; Rafel Adrover i Obrador, de Ca'n Ródrat.

Día 2: Margalida Adrover i Roig, de Ca'n Rito; Miquel Manresa i Vadell, de Ca'n Taconer; Sebastiana Adrover i Adrover, de Ca'n Ganxo.

Día 4: Antoni Adrover i Rotger, de Ca'n Polla; Antoni Manresa i Vadell, de Ca'n Taconer; Emy Aimee Bestard Pol.

Día 5: Sor Catalina Llodrà i Vives.

Día 10: Antònia Vallbona i Vadell, de Ca's Senyor.

Día 12: Antònia Vadell i Adrover, de Ca's Caminer.

Día 13: Maria Magdalena Adrover i Adrover, de Ca'n Maganet; Macià Adrover i Adrover, de Na Burguera; Margalida Maimó i Obrador, de's Clos.

Día 15: Antònia Julià i Adrover, de Na Barret; Bàrbara Vadell i Adrover, de Ca'n Roca.

Día 17: Maria Adrover i Maimó, de S'Alzina; Joan Andreu Rigo i Adrover, de Ca'n Marines.

Día 18: Antoni Adrover i Adrover, de Ca'n Puig.

Día 19: Andreu Fiol i Mas, de S'Alzina; Bartomeu Estelrich i Maimó, de Ca'n Teixidor; Damià Obrador i Adrover, de's Corral's Nous; Gabriel Zuzama i Frontera, de's Camp de'n Ventura.

Día 20: Antoni Adrover i Barceló, de Ca Sa Viuda; Sebastiana Grimalt i Grimalt, de Na Burguera; Guillem Julià i Adrover, de Ca'n Frare.

Día 21: Maria Adrover i Adrover, de Ca'n Puig; Antoni Adrover i Adrover, de Ca'n Ganxo.

Día 22: Jaume Adrover i Julià, de Na Barret; Guillem Bestard i Pol.

Día 23: Carlos Garcías Payne. Agustina Vila i Vidal, de Ca'n Tanca.

Día 24: Guillem Mas i Alou, de Ca'n Bessol.

Día 25: Margalida Bennàsser i Adrover, de Ca'n Roca; Maria dels Angels Adrover i Roig, de Na Burguera.

Día 26: Francesca Adrover i Roig, de Na Burguera; Apol.lònia Adrover i Maimó de S'Alzina.

Día 30: Joan Vadell i Adrover, de Ca'n gustí; Antoni Vadell i Maimó, de's Clos; Miquel Manresa i Amengual, de Ca'n Taconer; Magdalena Vallbona i Adrover, de Ses Coves.

D
E
G A
U BONA
S TAULA
T
A
C
I
O

La degustació que per aquestes festes es va fer al restaurant d'en Tomeu i n'Stuart va ser una festeta guapa. La gent va poder conèixer els plats de na Catalina Trompa i na Lluïcia Roca; més d'un entès les ha posat entre les millors cuineres de Mallorca.

El concurs "Cares d'ahir" va ser guanyat per na Ventura de Ca's Fidaver.

Aquest mes no feim el concurs, però... qui s'ofereix a patrocinar-lo el mes que ve?

**BONA
TAULA**

de 17h a 20h
i hores convenides
tel: 65 77 95
JUDITH

**COMPRA
I
VENDA** d'objectes i
mobles antics

C/. Rafael Adrover, 3
Teléfon 657119

CALONGE

Si a l'ús de la nostra llengua

Associació Cultural
•LA QUARANTAMEULA•
Apartat de Correus nº 10
BENEIXAMA (L'Alcoià)

La darrera vegada que vaig visitar n'Ernest i n'Anna a Alacant (Crec que tots el coneixeu bé, fill de Jesús Escriba, va naixer aquí, a Cala d'Or) els hi vaig dur uns exemplars de "dies i coses". Ells em parlaren que al poble d'Anna Beneixama, un grup d'amics seus, entre altres coses, feia el mateix que nosaltres per revivitalitzar l'ús de la llengua i denunciar la injustícia que pateix.

L'altre dia varem tenir l'alegria de veure que aquella gent es posava en contacte amb nosaltres enviant-nos un exemplar de la seva publicació i aquesta carta de la dreta.

Aquestes coses, el contacte entre gent d'aquí i d'allà, tomen padres del murs que els castellans ens imposaren i que amb tant d'esment vetlen, com ho han demostrat aquestes setmanes passades intentant impossibilitar-nos la recepció de TV3, i frustrat l'intent de dur les "otras lenguas del estado" al parlament, que se suposa ens representa a tots. J.V.

Distingits (des) amics (gues):

La nostra associació us ofereix el núm. 10 de la seua revista. La nostra intenció d'enviar-vos-la és que conegueu una de les principals activitats de l'associació i alhora us apropau a la realitat social i cultural del nostre poble. Creiem que és força important la comunicació entre les associacions per fomentar la unitat cultural i lingüística de la nostra nació. Estem oberts a les vostres suggerències o possibles col.laboracions; sols haveu de dirigir-vos a l'apartat 10 de Beneixama.

Finalment, us agrairem molt que doneu la major difusió possible a la revista. Gràcies.

Amics de Calonge, ens hem assabentat de la vostra revista a través d'Ernest i Anna (d'Alacant). Felicitacions, està molt bé.

**mallorquí
i valencià,
una mateixa llengua:
el català.**

CRÒNICA

***** dels darrers esdeveniments *****

CRÒNICA

SETEMBRE

- 10- Tancam la redacció del nº 9 de "dies i coses".
- 11- Diada Nacional. A Ciutat es celebraren diversos actes commemoratius.
- 12- Dia de la Mare de Déu de Lluc. El dia anterior, diumenge, hi va haver festa a Lluc, als quals hi va anar en Maties nostre amb un estol de manacorines, a peu des de Manacor.
- 24- Aquest dia varen començar els actes de les festes de Sant Miquel. La majoria d'ells estan comentats al llarg d'aquestes pàgines.
- 25- Va morir l'Amo En Miquel Comtés

A roma va ser beatificat el Pare Juniper Serra; a l'acte hi varen assistir un parell de famílies calongines, els de Can Joan Tanca i els de Can Toni Ganxo.

Miquel Josep Serra i Ferrer nasqué a Petra (Mallorca) dia 24 de novembre del 1713 i el mateix dia fou batiat a la parròquia de Sant Pere.

Ingressà als setze anys en l'Orde franciscà, on adoptà el nom de Fra Juniper, un dels primers companys de Sant Francesc. Ordenat de prevere, es dedicà a la predicació i a l'ensenyament de la Teologia en la Universitat lul·liana de Mallorca.

L'any 1749 s'embarcà cap a Mèxic com a missioner apostòlic. Evangelitzà durant nou anys els indis de Sierra Gorda, i altrestants predicà missions entre els cristians mexicans.

L'any 1769 va ser nomenat president dels missioners franciscans a Califòrnia. Fundà nou missions a l'Alta Califòrnia, que són el bressol de l'actual Estat de Califòrnia en els Estats Units de Nordamèrica on és considerat alhora com a Pare de la Pàtria i Pare en la fe.

Morí santament dia 28 d'agost del 1784 a la seva Missió de San Carlos de Monterrey, devora el riu Carmel.

Ha estat beatificat pel papa Joan Pau II dia 25 de setembre del 1988 a Sant Pere del Vaticà.

El mateix dia que feia els 75 anys, l'Amo En Miquel Comtés va morir; havia nascut l'any 13. Els seus llinatges eren ben calongins: Adrover i Adrover; els pares nomien Damià i Sebastiana.

Casat amb Madò Lluïsa, com tantes altres famílies va emigrar a Amèrica, a Venezuela, a on hi varen treballar sis anys.

La seva esposa conta que entre ells no hi va haver mai una petita discussió. Gaudiren de felicitat cada moment de la seva vida junts; tot un model de vida. Les darreres setmanes no es varen separar ni un instant.

Guardem dins la nostra memòria a aquest germà nostre, que així com tenia malnom de noble, ho era de persona.

QUE AL CEL EL VEGEM.

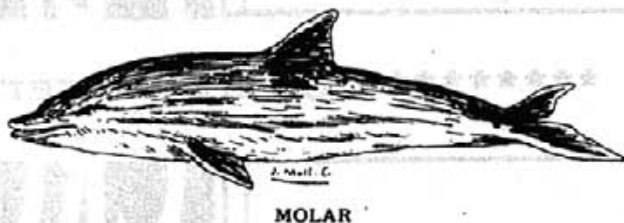
29- *Dia de Sant Miquel. Després de la missa en la qual predicà el Canononge i mestre de la paraula el M. I. Senyor Baltasar Coll, fou inaugurada l'explèndida plaça de Sant Miquel. Hi varen assistir, acompanyant a les autoritats locals, l'Excm Senyor President del C.I.M. Don Joan Verger i, en representació del l'Il·lm. Senyor Batle de Santanyí, que el dia abans havia sofert un accident a l'aeroport de Roma, l'Il·l.*

OCTUBRE

Els primers dies del mes, tant en Tomeu Pep-Ferrer com en Macià i en Toni Ganxo, pescant mar ben endins, han vist un estol de molars, peixots semblats a balenes.

5. MOLAR o MOLA. m. Cetaci semblant al dofí, però molt més gros, de color cendrós o negrenc, amb la boca rodona i un forat al cap per on llança raigs d'aigua; és l'espècie *Tursiops tursio*, molt voraç, que

MOLAR

s'alimenta de peixos petits i grans i és molt temuda dels pescadors;

12- "Fiesta NAZional". D'aquí a quatre anys serà "demassié".

1492 -
1992

18- Tres calongins i una vintena de calongines varen anar de peregrinació a Lourdes i tornaren el mateix dia.

19- Festa dels amics de la tercera edat. No hi va faltar res, cerermònia, parlaments, menjar, beure, música, gloses i cançons. Aquests sí que saben organitzar-se.

21- Dia de les verges. Bunyols tot arreu. Al llarg de molts d'anys s'ha pensat que es commemorava el martiri d'onze mil verges, però això és error d'interpretació realment eren onze.

23- Festa gran a Can Pau. Na Noèlia n'Azahara, na Lorena, i en Joan Didac fan la primera comunió, i bategen en Sergi.

Dies i Gloses

Aquesta pàgina la dedicarem als glosadors i a les gloses, i per això l'anomenem "dies i gloses".

Així com aniran passant dies, per aquesta pàgina hi passaran gloses o cançons noves i actuals de tots aquells calongins o calongines que vulguen col·laborar amb els seus versos, i també, de tant en tant, en recordarem d'antigues.

I no podiem començar millor, perquè aquest mes tenim gloses d'en Joan Grimalt i Julià, en Joan de Sa Costeta.

Jo crec que, al manco dins Calonge, no hi ha ningú que no hagi disfrutat amb les seves gloses, que tant en fa de sèries com de lo més divertides. Quan passa un fet curiós o una eixida, sense pensar-hi molt, amolla la cançó adequada i sempre correcta.

Li hem demanat per publicar algunes gloses seves, i ha estat tan amable de fer, per aquesta revista, les que teniu davant. És un detall que de veres li agraïm.

*És sa primera vegada
que a un llibre calongí
m'han dit per escrivre-hi
una bona codolada.*

*Fent paret feia cançons
per davers Cala Serena
hi havia cada estrangera...
que en revoltava de cantons!*

*Segons estic enterat
vendran altres glosadors
n'hi haurà de dos en dos
mesclant algun desbarat.*

*Sa revista calongina,
ho dic a tots es lectors,
és una cosa molt fina,
són bons organitzadors.*

*Si en pescar fas enbull
ja està feta sa pescada;
a començat sa glosada
i és l'any vuitanta vuit.*

Joan Grimalt i Julià

LES IMPERTINENTS PLUJES DE SANT MIQUEL VAREN

SABER TRIAR NIT: LA NIT DE CANÇO MALLORQUINA; NO
 PODEN FALTAR. LA FESTA HAGUES POGUT QUDAR DILUIDA
 EN LES QUATRE GOTES DEL COMENÇAMENT; PERÒ ES VA
 ARREGLAR; I FINS I TOT ALLARGAR. ALIORNA I UN GRUP
 DE CALONGINS VAREN TOCAR A LA SALA PARROQUIAL; FENT
 UNA AGRADABLE VETLADA,
 I EN JAUME SUREDA I
 L'ALTINA TOCAREN EL DI-
 UMENGE VINENT

JAUME SUREDA

ALIORNA

Aliorna fa música de ball de bot. Treballen com a tal grup des de l'any 1978. Amb les seves actuacions revitalitzen la nos-música popular, la qual inter- preten peces conegudes i de no- ves.

Han sonat arreu de Mallorca Eivissa, Formentera, i Manisses; també participaren al Festival Internacional de Música folklòrica a Izigem (Bèlgica) l'any 1982.

A començament d'any varen gravar un disc, que ja està a l'abast del públic, on hi ha quinze cançons entre peces popu- lars i pròpies.

Aquests sis músics no es va- ren retre a les circumstàncies, i juntament amb els sonadors nos- tres salvaren la festa.

CALONGINS

No fa falta que vos mostrem el curriculum dels nostres sona- dors: en Miquel Marines, en Joan Batlet, en Miquel Vent i en Toni i en Simó de Can Paulo; els coneixen bé. Just felicitar-los, sobre tot a en Simó, del qual estam els calongins molt orgullosos.

En Jaume Sureda ha esta una de les figures de més renom que han actuat enguany per les fes- tes. D'aparença un poc melancòli- ca, senzill, d'agradable conver- sa.

El tipus de música que fa és de lletra i melodies amb un profund sentit d'intimitat. Les seves cançons gaudeixen d'una mu- sicalitat exquisita, sense estrí- dències ni armonitzacions malso- nats. Tot això acompanyat d'uns músics que despertem l'admira- ció dels entesos.

Cantautor, quasi totes les interpretacions són creacions pròpies. Té quatre discs: Notes de Tardor, Hi ha coses que es poden oblidar, Princesa, i De cara al mar, que encara no està a l'abast del públic, doncs aqueta darrera setmana de setem- bre s'ha acabat d'enregistrar i no es presentarà al públic fins al gener.

Ens ha contat que la seva evolució dins el comp de la mú- sica ha passat des de la música de saló d'hotel, passat pel jazz fins a la cançó marinera que és la que actualment predomina dins el seu repertori. Com a projecte immediat vol introduir coreogra- fies en les actuacions.

Com a cosa anecdòtica direm que poc abans de la seva actua- ció el varem sorprendre, partitu en mà, fent unes anotacions pels seus músics, d'una cançó nova que estrenaria una estona des-

prés aquí, a Calonge. La cançó es titula "Cala Figura" i està dedicada a la bella cala del nostre terme. Aquesta cançó està inclosa en el disc "De cara al mar" i els calongins hen estat els primers en coneixer-la.

L'ALTINA

Aquests joves de la vila són en Miquel Pons i Bover, Na Francisca Suau i Bover, n'Antònia Juan i Esbert, en Joan Toni Sunyer i Montserat, i na Ma Antònia Burguera i Rigo.

Na Ma Antònia i na Francisca ens varen contar quatre coses del que fan.

La tasca fonamental del grup és la cançó mallorquina i la recerca de vells romanços, els quals recullen de veu dels padrins i els musiquen. Consideren que la seva música és més per escoltar que per ballar. Amb això han comprat un equip de so per per aferir la millor qualitat de so possible. Tots els duros que ara fan són per pagar-lo ja que és ben caret. No reben cap subvenció.

Fa una temporada varen fer una gravació en cassettes la qual repertiren entre els amics. En haver acabat de pagar l'equip de so els agrdaria treure un disc pel qual ja tenen un considerable repertori.

Han fet bastantes actuacions i haguessin pogut fer-ne més, però no s'arrisquen a fer-ne en qualsevol condició. A hores d'ara no tenen representat, possiblement mirin d'arribar a un acord amb quocun que no els vulgui sotmetre a l'exclusivitat.

Per a la temporada que ve pensen fer més feina i fins i tot sortir de l'illa si ve bé.

Encara que fa poc temps que estan en el món de les actuacions ja han guanyat un premi, de la Conselleria d'Educació i Cultura, promogut a Manacor, per la seva tasca en la recerca de cançons populars.

El seu nom, Altina, és força representatiu de la personalitat del grup. Una paraula quasi oblidada del llenguatge mariner que ells har rescatat, com el que fan amb la seva música, mediterrània i de catalana veu. L'Altina és una mata d'algues al fons marí.

L'ESPORT

Cada vegada va arraigant més l'esport a les festes de Sant Miquel. Això no vol dir, com qualquú ha comentat, que per Sant Miquel tot són esports, sinó tot lo contrari ja que no ha robat ni un sol minut a cap altre acte sinó que ha servit per fer més festa i, a més, per a donar a conèixer així com som i com són les nostres festes a altres pobles. Per exemple, enguany ha estat la segona vegada que ens ha visitat un equip de La Salle de bàsquet. Aquests joves volen agrair lo bé que els ha regalat el poble de Calonge. I no dubtam que l'any que ve hi haurà un altre grup de La Salle que voldran tornar. Perque?... Simplement perque a aquests joves de Ciutat, venen a Calonge com si fessin una excursió que els treu de l'ambient quotidià de la capital i passen a viure intensament l'ambient d'un poble petit. No lis importa dinar d'un poc de pa amb formatge i raïm, ni dutxar-se amb una manguera davall el porxo ni dormir dins un sac.

Ells ja han agafat la tradició del matí, quan quasi no han pogut dormir gens (enguany anaren a S'Eixam fins devers les quatre: ho han de conèixer un poc tot) d'anar al forn per tastar les ensaimades ben calentetes d'en Sebastià. Els altres equips de bàsquet que vengueren foren el Joan Capó de Felanitx i el Santanyí. Aquests dos equips, ja de més aprop, veien el torneig des d'un altre punt de vista: mancaven pocs dies pel començament de la lliga i servia com a preparació i, a la vegada, com a darrera prova abans de començar en sèrio. Hi va haver qui s'ho agafà en sèrio i va treure els seus fruits i hi va haver qui s'ho agafà d'una altre manera i va guanyar la seva reputació.

Dies i Coses vol felicitar al Joan Capó perquè realment creim que varen ser els millors.

Com cada any, tan vegada enguany sense tanta preparació i mentalització, els Calongins ens hem volcat en el torneig de bàsquet per mirar de fer un bon paper. I creim que també ho hem aconseguit: hem fet segons i tothom recordarà amb emoció i alegria la semifinal contra La Salle que no es va decidir fins el darrer segon.

Passat al futbollet, hem de dir que varem aconseguir el que dos dies abans no podiem ni tan sols somiar: ens duguerem la copa de campions!!!

Es molt mal de fer destacar cap jugador, però volem resaltar que en Jesús ho aturà tot (bé... tot, tot... no... però gairbé tot). En Miquelet va ésser el màxim goletjador del torneig amb 5 gols... en va fer de tot color; però com hem dit el millor va ésser el conjunt; aquests dos són una mostra de la

fortalesa de la part defensiva i l'eficàcia de la part davantera.

Els altres equips foren el LLombarts, Ca'n Xim (de Campos) i Garaje Galletero (de Manacor). Creim que tant uns com els altres se n'anaren molt contents del nostre poble.

Degut a l'èxit d'aquests dos torneigs, ja estam pensant en la quarta edició del de bàsquet i la segona de futbollet. Intentant superar el llistó que cada vegada ens posam més amunt.

Deixant a part els torneigs d'equip i passant als individuals, s'ha de dir que el de tennis, no va ésser massa concorrit a nivell de participants, el que no vol dir que no fos molt disputat i vibrant fins el dia de la gran final. En la categoria de fins a 14 anys el guanyador fou en Tomeu de ses Coves, quedant en segon lloc en Guillem Mas (Ca'n Bessol). En la categoria del mig (fins a 18 anys) en Tomeu Polla quedà campió i el segon lloc fou aconseguit

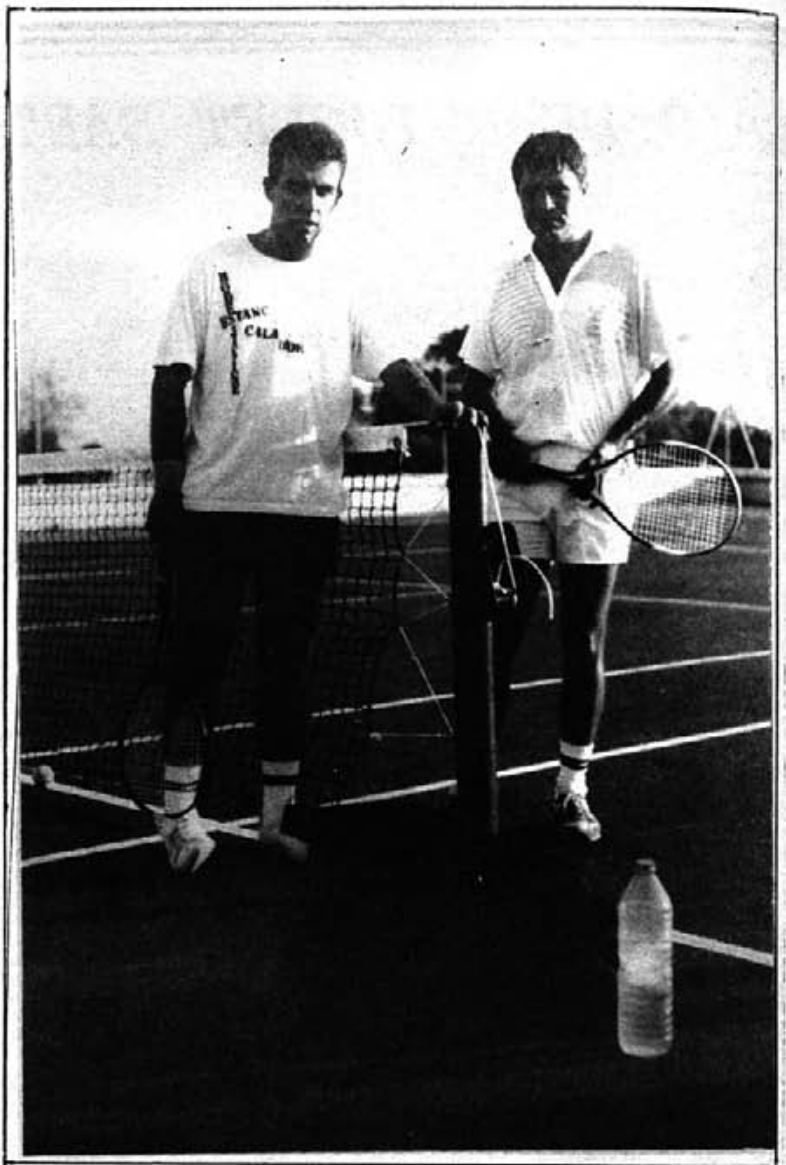
CALONGE, CAMPIÓ DE FUTBOLET SANT MIQUEL-88

per en Joan Lau. Ja en la categoria dels grans, hi ha que dir que sols hi hagué sis participants, pel que es jugà una lliga de tots contra tots, classificant-se per la final els dos primers que foren en Maties i en Sebastià de Na Burguera.

Respecte a la final, s'enfrontaren dos estils de joc ben diferenciats: el de força i potència física d'en Sebastià contra l'estilista i tècnic de'n Maties. Aquests dos estils feren de la final un gran espectacle, ja que a una "deixada" d'en Maties, allà on anàs la pilota, era contestada per en Sebastià; o a un "revés" d'en Sebastià li contestava una pilota d'en Maties sobre la línia de fons. Tots els jocs foren disputats fins als darrers punts molt igualats, però quan arribà el minut 75 de joc (quasi una hora i mitja) el darrer "match ball" fou guanyat per en Maties proclamant-se guanyador, i per tant, quedant en segon lloc en Sebastià.

El torneig de billar ha tengut una participació molt més important que la que els organitzadors havien esperat en un principi. Hi hagué 36 inscripcions, dividides en tres grups de dotze que jugaren a cada un dels bars. Totes les partides de la fassa classificatòria han estat molt emocionants ja que tots els jugadors hi han posat tot el seu saber i una mica més si és que es pot. En les lligues dels bars les classificacions foren les següents: BAR NOU: 1er. en Carlos i 2on. en Toni Pau; BAR TELEFONOS: 1er. Manolo i 2on. en Tomeu Coves i en BAR CA'N BESSOL: 134 en Xisco Polla i 2on. en Tomeu Polla.

A la fase final (per majors de 18 anys) entre els dos primers classificats dels tres bars fou molt disputada, ja que així com s'anaven guanyant les partides el títol de campió canviava de mans.

Així, per exemple, en la partida d'en Carlos i en Tomeu Coves, si en Tomeu feia un punt quedava campió ell però, en canvi, si en Carlos i feia un tres a zero, el campió era en Xisco Polla quedant segon en Carlos i en tercer lloc en Tomeu.

Però, a la fi, la taula de campions quedà de la següent manera: Categoria per majors de 18 anys: 1er. Tomeu Coves i 2on. Xisco Polla. Categoria fins a 18 anys: en Tomeu Polla, campió; i en la categoria dels més petits (fins a 14 anys) la copa fou per en Tomeu Coves.

ENHORABONA A TOTS ELS CAMPIONS I TAMBE A TOTS ELS PARTICIPANTS?

M. POLLA

matances

Com que aquest mes de Novembre comença a esser hora de fer ses matances; a sa revista hem decidit fer una recordança d'aquelles matances que feien fa temps es nostros padrins i re-padrins i que noltros, al manco es que feim sa revista, no hem viscut mai.

Per això; perque volem viure ben d'aprop com se feien aquelles matances hem decidit anar a unes, més o menys reals.

Es dia abans de ses matances tot havia de quedar preparat, per l'endemà no haver de fer fueus. Sa banquetta, d'alzina d'uns nou pams de llargària per tres o quatre d'ample, ja la posaren al seu lloc entre l'amo i es missatgers. Un missatger, amb so carro, era anat a cercar ses gitoves. També ja es taven preparades ses pedres tosques, es bocins de marès i es tests de teula per a fer netes ses porcastres (que són porcelles abans de fer cap vegada porcellins).

Es tions i sa llenyà prima se componien dins sa cuina baix sa mirada atenta de sa madona que era qui diua tot es remenat.

Ses ganivetes matanceres romanien ben esmolades dins una sarrieta vella amb segó perque conservassin millor es tremp.

Cal remarcar que ses matances, en aquells temps, eren pràcticament un acon^{te}ixement social; se solien convidar a tota sa família, tant d'aprop com de lluny i, sobre tot, ses cases veinades. Però no cregueu que era com ara que a una casa hi viuen tres o quatre persones... llavors hi vivien es padrí, sa padrina, es fill, sa nora, qualque germà fadrí i es nets, que no eren pocs.

Es sa nit abans de sa gran matança. Tots ja estam preparats i ben llests per sa partida abans d'hora, no fos cosa que arribassim tard. Ja mos veis a en Pep, en Jaume, na Maria, na Mª Magdalena, en Maties i jo partint amb so carro cap allà. Pes camí mos trobam amb més carros plens de ning i grans, i entre tots formam una gran taringa en direcció a sa casa matancera. Ja fa fosca quan arriban es matancers i matanceres a sa casa, tots duim qualque coseta dins ses sarrietes. I sa madona de sa casa comença a mestretjar.

De ses sarrietes surten una bona saca d'arròs, un bon grapat d'espícies, culleres i forquetes de fusta, també n'hi ha de metall que qualqu ha pensat eren necessàries per si hi venia a sopar qualque miraprim; síndries i molons tardans; pebre molt per a ses sobrasa

des; budells que de' qualque matança ja feta que havien sobrat i també s'ompli dor de sobrassades per a llevar feina a ses matanceres perque no s'haguin d'esfondrar es dit gros, puny que puny dins s'embut de llauna.

Com que tota sa gent que hem arribat a nit hem de romandre a sa casa, sa mado na ja havia parat dues cambres: una per ets homos y una altre per ses dones. Hi ha un bon sopar de sopes i lla vors tothom mos n'anam a colgar ets òssos per l'endemà poder pegar una bona dematinada.

Quan es sol encara no apunta a s'horitzó, es pareier major ja pega bot des llit. També sa madona i l'amo ja estan vestits. Sabeu que ho és de prest: es nostros ulls encara no estan ben oberts, però totes ses matanceres, que ja duim posat es canyom i es maneguins, preparam ses canyissades i vengam fulles de col damunt.

Ets homos treuen sa porcasta de sa soll i la posen, així com poden, damunt sa banqueta agafant-la uns per cada cama,

per ses orelles o per lo que millor lis vagui. Quan la tenen ben amarrada damunt sa banqueta, acosten es ribell i "xac" ganivet al coll. Sa porcella esperonetja una mica i l'amo crida als matancers que l'aguanten: "¡Amarrau-la ben fort, que nos caigui!".

Amb ses guitoves enceses, li cremen totes ses serres, llavors agafen ses pedres tosques, es marès i es tests i... frega que frega es cuiro; ses matanceres, de tant en tant, aboquen aigua ben calenta per llevar brutor i veure com sa pell de s'animalet torna més lluenta que s'arguent.

Es més jovenets ja que de bon matí, ells s'han aixecat quan han sentit grunyir sa porcella; comencen a preparar es fogueró; de tant en tant se romp sa monotonia de sa feia amb crits com aquests: "¡Al.lots, això no ho toqueu!;

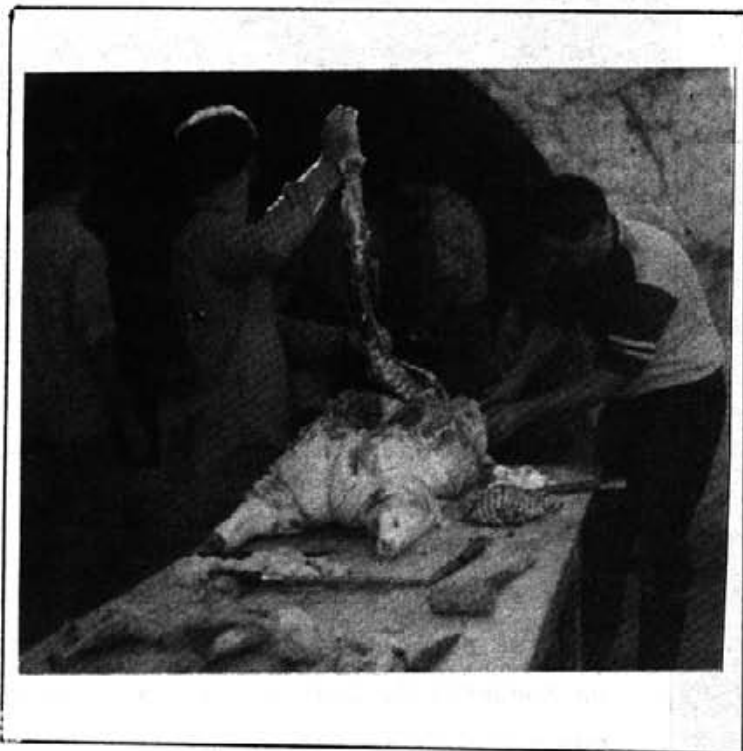
¡Madona!, ¿que podem agafar aquest troç de sac?; ¡Madona...!".

Sa porcasta ja està ben pelada i l'afiquen dins ses cases. Quan l'han composta damunt sa taula, ja és hora de fer una aturadeta per a pegar un rovec. Sa madona te preparades unes quantes escudelles de sopes amb col i una bona tallada de sobrassada vella per a saciar sa fam.

Sa madona i ses matanceres ho tenim tot a punt per a rebre es porc. Ets homos ja l'obrin i li treuen tot es budellam i llavores arrepassen es camaiots i es quarteren tot s'animal i escampen es bocins per damunt aquells canyissos tapats de fulles de col.

Un grapat de dones partim cap a un racó de s'era vella per fer es budells nets amb llimones i taronges agres.

Mentres tant un altre grupet fa foc als fogons de sa cuina, encalentint aigua i passant es rosari perque no hi hagui cap denou.

Mentres fan tota aquesta feinada, una matancera ben enllestida va per es matancers amb una botelleta d'anís i un plat amb figues seques. Sa matancera que fa aquesta feina sol ser qualquna que té s'enamorat entre es matancers i així aprofita per pegar-li qualque ulladeta fent feina.

Com que ja hi som i sa feian mos ret de valent, se mata un segón porc, ja que amb s'esbart tan gros de gent mos n'engolirem mig d'una mossegada.

Per berenar, hi ha unes sopes amb col, frit de pebres vermells amb llom i fetge que no toca voreres.

S'al.lotea després d'haver berenat, quasi no te ni temps de sortir per seguir amb sos seus jocs, s'encalcen, pujen als ametlers i garrovers, juguen a conions d'amagat... qualqún que plora, però tot això forma part de sa festa de ses matances.

Un grupet d'homos caçadors, entre ells en Pep, van a veure si poden aplegar alguna peça de ploma: cegues, perdius, tords, aucellons... que mesclats amb un parell de conills i llebres faran un arroç d'aquells que fan xupar-se ets dits.

A sa posta de sol, després d'haver berenat i ben berenat de sobrassada amb mel, ets homes capolen sa carn a tota màquina amb sos tallants.

Es caçadors ja han tornat i no ho han fet de buit. Entre tots duen: dues cegues, cinc perdius, tres conills, una llebra, una vintena de tords i no sé quant aucellons ¡Mem qui s'ha de posar ara a escorxar i a plomar!

S'al.lotea ha encés és foguerò per a rebre es convidats. Sa festa ha començat molt calmada, però ara ja van ben desbaratats: corren, criden, peguen bots com cabrits, se sempentetgen, qu-alqún que arriba plorant a ses faldes de sa mare, sobre tot es més petits, perque han caigut i s'han fet una bona genollera.

Es convidats comencen a arribar. Es sonadors i glosadors, que també ja hi són, trempa que trempa ets instruments. Es porqueret fa foc en es fogons, un parell de matanceres tenen esment a ses olles; unes altres trencan ametles ¡ai! qualche maçada per damunt es dits mirant es jovençans; adobam magranes dolces; tallam molons i síndries. ¡Qui na gentada que ve a sopar! ¡No acabarem mai de fer tallades!, comenta qual quana.

Quan es comença fer de nit i posar-se tot a punt, l'amo pren es rosari... i venga desenes i desenes; quan han dita sa Salve, llavors peguen al Pare-Nostro; llavors ses tres Ave-Maries; ets Actes de Fe; es Credo; sa Salve i per acabatall sa Lletania.

Mentes se fa sa resamenta, un grapat de matanceres, baix sa direcció de sa madona, han posat taula. I quan se senyen des Rosari, tothom s'arremolina a sa taula, com si sa madona hagués donat "s'atsús".

I comencen a dur platades a caramull d'arroç. Quan ho han fet bé amb s'arroç arriben ets escaldums i com més plats duen a sa taula més en menjen. Sa madona revolotetja per tot diguent: "menjau que n'hi ha molt" "¿Que no vos a-

grada que no l'hi heu fet coneixedor?" Quan s'han acabat ets aguiats, se treu en ses síndries, melons, magranes i ametles torrades. A sa taula d'ets al.lots hi ha de tot: s'han dedicat durant es sopar, entre rovec i rovec, a tirar-se cosetes. Ara un troç de pa, suara una oliveta trencada; més tard, "si tu me tires una cloveia de meló, jo te tiraré sa tallada cencera",... ¡Pobretes ses matanceres a qui tocarà

adesar sa casa després de sopar! Arriba s'hora des brindis, s'al.lotea s'ha calmada, esperant a veure si lis caurà qualche goteta de vi per a brindar. "Així com mos hem aplegat aquí, mos poguem aplegar allà Dalt", digué algú alçant es tassó, ets altres tots a una, contesten aixecant també es tassó: "amen". Resam un Pare-Nostro pets avant-passats i llavors a besà mans als padrins de la casa i "¡Molts d'anys i fins l'any que ve, si Déu ho vol!". Ja s'ha llevat taula, han adosat sa casa i l'han enrevoltada de cadires i bancs. Ets sonadors ja li donen amb copeos i mateixes. Aquesta és s'ocasió

bona des enamorats per a sortir a ballar plegats. Però això sí, totes ses balladores hem de ballar amb tots es balladors no fos cosa que... Però mem si podem estar una estoneta més amb ell. Durant es balls, ses matanceres fadrines feim un grupet. De tant en tant, ses que no ballam en aquell moment, mos pegam qualche colçadeta i reim baixet-baixet quan es nostro enamorat, de s'altre banda de sa casa o ballant, mos fa qualche carussa.

Quan s'han acabat es balls, i no precisament per cansament des sonadors, glosadors i balladors, però ja era hora, comencen es jocs, però són jocs d'aquests que avui dia diriem que són els "permesos per a tots públics". I comencen ses gloses... quan s'acaben ses picades entre ells, sa gent que no ha de romandre a sa casa comença a despedir-se.

A ses cases de pagesia, ses matances tenen dos caires: un es de matar es porc per manjua de s'any; i s'altre aprofitant que se mata es porc, fer una festa de família i amics.

A ses cases de poc tomb, ses matances només duren un dia; a ses possessions en solen durar dos: es primer és de feina i festa i es segon és tot de feina, per deixar-ho tot llest.

Ja estam al segon dia. Avui no mos toca res més que feinetjar, perque a s'ho ra des dinar ja ho hauriem de tenir tot a punt. Uns s'aferren als camaiots, uns altres a es botifarrons, altres a ses sobressades i llangonisses. ¡Perque n'hi per qui en vulgui!

Es qui estan en es camaiots, uns lleven

s'òs, sa popa i part de sa gruixa des cuixots. Llavors, amb una agulla saquera, comencen a cusir-los. Mentres tant uns altres preparèn sa carn des coll, galamó i cap des porc per fer es negre per omplir-los. Tosa sa carn ja estava capolada des dia d'abans, avui tan sols falta posar-hi es pebre bo, pebre bord, un poc de totes-sabors i sang. Qualque matancer, fort de bravons i arromengat fins es colços, ho mescla ben mesclat. Quan ja està ben llest, ses matanceres ho agafen i amb un embudet, són partides a omplir. Ja són plens, i els posen dins sa caldera, després d'haver-los posar ses barrioles, fetes a mà. Sa ca maiotera, de tant en tant, els remena i està a s'aguait perque no rebentin. Quan li sembla que són cuits, crida a sa madona perque ella digui si ja els poden treure.

Al mateix temps, unes altres matanceres enllesteixen es negre pes botifarrons, que els fan de cor, ronyons, lleu, greix i sang. Quan està ben trempat agafen es omplidors, en forma d'embut de canó ample, afiquen es canó als budells prins, i llavors pitja que pitja amb so dit gros. Quan es budell és ple, el ferment. Quan estan tots ben fermats... a sa caldera s'ha dit.

¡Ah! I no oblidem sa sobressada, que és lo que més temps dura i per tant més important. Sa carn que emprarem per fer les, és la següent: Quasi totsa sa carn des cuixots; i, ran-ran s'espinada hi ha es llom, que el fan dos troços un el posen amb aigo-sal per menjar durant s'any i s'altre per a sa sobressada.

Ses costelles que tallen de s'espinada,

que just-just tenen es tel i sa carn d'entre i entre, i ses costelles dolces també les posam amb aigo-sal per menja durant s'any.

Tota sa carn per sa sobressada, es dia d'abans ja l'havien capolada. Tot ho posen dins un ribell i a trempar-ho amb pebre vermell i sal de cocó. Per veure si ja està bé de tot, sa madona pega ditada a sa pasta i també fa tastar a tots ets altres que són entesos.

Es budells que emprarem per ses sobressades, són tan nets com s'argent: lis hem llevat sa "brutor", els girarem, lis hem donat aigo i sal, llavors una passada de farina i vinagre, i quan no han fet gens de llim, senyal d'esser nets, lis donarem una bona fregada amb llimones o magranes agres.

Enxufen es budells a sa bomba, i rodant rodant es van omplint. "¡Alerta amb so rebentar ses sobressades!", diu sa madona a s'omplidora cada vegada que s'acosta per allà. No hi ha hagut cap accident; i unes altres matanceres agafen ses sobressades plenes i les fermen ben fortes... no fos cosa que quan estiguin penjades a sa perxa se rompi es fermai i... ¡bona festa tendriem! Però aquí no acaba sa cosa, ¿o ja vos creieu que era tot? Idò no. Encara que

da es saim, que l'hem de colar amb so foguessé.

I també queden ets òssos, que són massa bons bons com per haver-los de tудар. Sabeu que ho és de bo un bon bullit d'òssos amb patates i col. Els posarem amb aigo-sal, dins ses aufàbies, i ¡vaja si serviran més envant, quan haguin agafat gustet, per aguiar!

I ara sí, ara ha acabat sa festa i ¡sobre tot sa feina!. Dinam amb bona gana i quan hem acabat, agafam es carro que qualquí mos havia preparat i ens acomiadam de l'amo i sa madona, de matanceres i matanceres fins a ses properes matanceres.

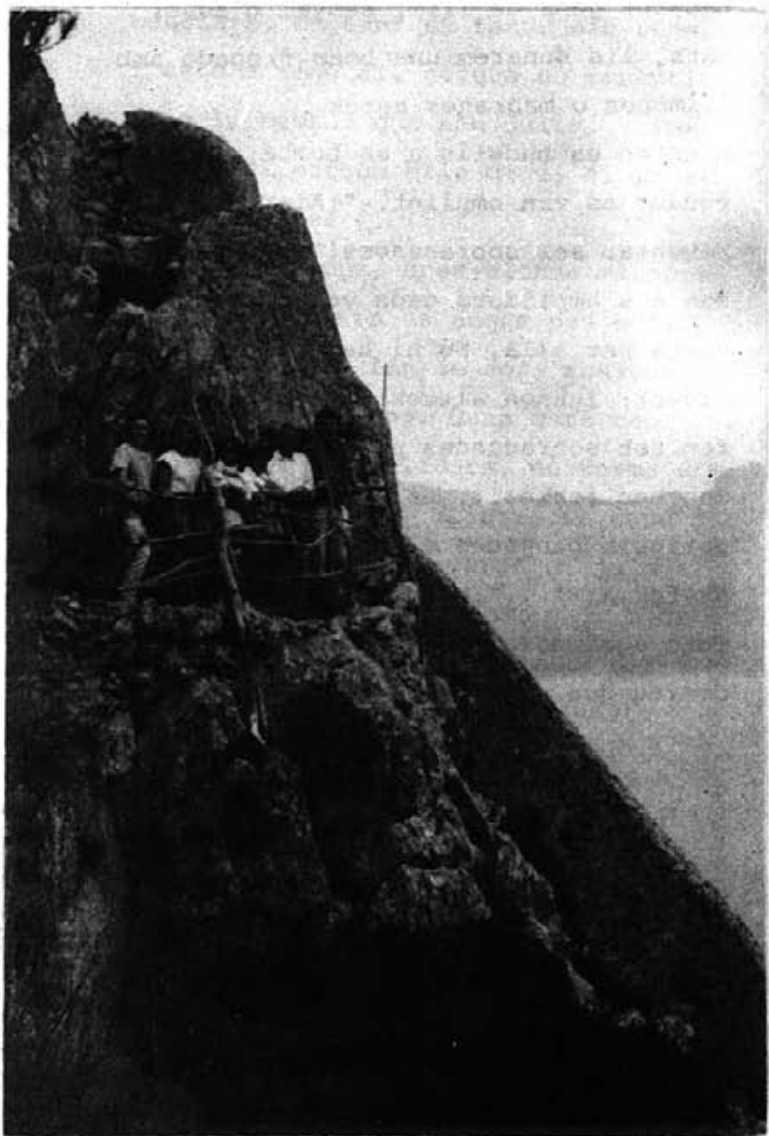
TRESCAPUIG

Precisament, el diumenge que varem triar per iniciar la temporada d'excursions no era especialment indicat. Aquell cel gris negrós no ens augurava res segur però pot ser que ens agradi l'aventura.

Dematinet ja erem a plaça a Felanitx per sortir-nos dels queviures que havíem de compartir al camp. Ens proveirem d'olives trencades, aigua, pa formatge i fruita. Llavors ens dirigirem amb els cotxes cap a Pollença concretament a la vall de Ternelles.

Ternelles es un recer d'una pau i bellesa incomparables, que uneix al seu ambient bucòlic conptar amb la riquesa arqueològica dels restes dels restes de l'aqüeducte romà que duia l'aigua a POLLENTIA i per on encara hi corr l'aigua.

Iniciarem donçs la caminada per aquest món de bellesa, acompanyats dels cants dels ocells i seguits des de ben amunt per la mirada curiosa de les cabres orades que corren lliures per aquets paratjes. De cop, darrera un revolt, unes barreres tanquen el camí, vigilades per un atent guarda que ens informà de que el pas per a les excursions només es obert els dissabtes i sentin-ho molt no ens podia fraquejar el pas. Varem haver de girar coa just quan el cel decidia fer reals les seves amenaces. Amb el coll arrufat i les passes lleujeres varem arribar xops als cotxes.

Quan clarejava, ja erem al terme municipal d'Alcúdia i com que ja era ben hora de dinar, ens varem decidir de fer-ho a una d'aquestes taulas que ICONA acondiciona a les vores dels camins de la serra, prenent el cafe a la sobretaula, varem decidir que el dia encara ens donaria prou temps per a fer una excursioneta al puig, i així es com varem decidir pujar a la Penya Rotja.

La excursió ho val. Sa Penya Rotja és un antic punt de guaita que està situat a un punt privilegiat del Cap Pinar on domina a la perfecció les dues badies, la de Pollença fins al Cap de Formentor i la d'Alcúdia fins al Cap de Ferrutx. Els dies clars es poden veure les costes de Menorca. L'excursió no és molt difícil ja que el camí es troba ben assenyalat per l'ICONA.

L'excursió comença a l'Ermita de la Victoria. Ermita que es va edificar per a commemorar la victòria del poble d'Alcúdia contra els agermanats. Just darrera l'aparcament hi ha un camí de carro ben ample i a uns 1300 mts. de l'Ermita, a l'esquerra comença un tirany ben assenyalat que va pujant coster amunt, per uns paratjes d'una gran bellesa natural on hi predomina el garbelló. Prest varem veure el gran penyalar, que els hora baixes, posta de sol, pren un meravellós to rojenc i dona nom al puig. Voretjant aquest penyalar arribarem a un indret on hi ha una construcció defensiva formada per un estret passadís per on només pot passar una persona a la vegada, i que si es tanca no hi ha altre eix possible a aquella fortalesa natural; ja que per un costat hi ha un immens

acantilat de centenars de mtes. i per l'altre una alta paret de roca. Una vegada dins el recinte ens trobam una sèria de construccions: un forn d'una curiosa arquitectura, una aljub i un polvorí. Totes aquestes construccions es varen dur a terme l'any 1603 per Martí Mestre que ho va tenir llest amb quatre mesos hi va prendre s'escarada per 40 lliures. Si continuam ascendint a uns 30 mtes. ens trobam al cim amb una terrassa, on en 1630 Pere Ferrer (a) Gabellí puja el canó que avui en dia encara es pot veure, per una lliura i dos. Sous molt ben guanyats degut a la dificultat de la tasca.

Ara ens trobam a una altura de 389 mtes. damunt el nivell de la mar i la vista es impresionant, al nostres peus hi ha el Cap Pinar, que s'enfonsa en el Mediterrani com una pètria proa de vaixell rumb al gregal, amb les sevas caletes quasi verges, i els pins alla baix semblen una catifa vellutada.

En l'ascensió hem emprat una hora i quinze minuts, i després d'assadollar-nos de paissatge i refrescar l'esperit amb tan belles panoràmiques iniciam satisfets el descens cap a l'Ermita. Fent-nos la promesa de tornar-hi qualsevol dia.

P. Marinons

Uniu els punts.

QUIN CA ÉS ?

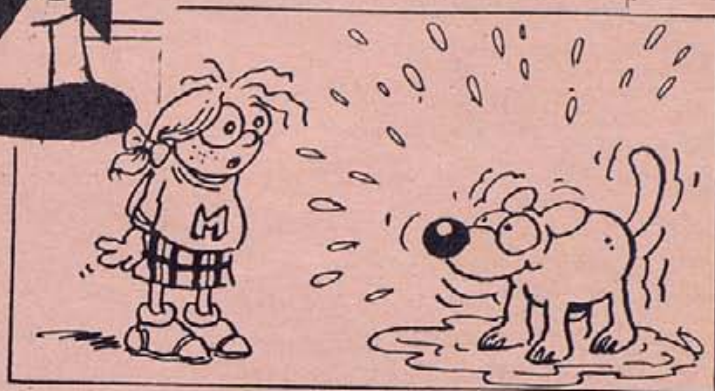
- Spaniel Springer Anglès ..... n^o
- Dàlmata ..... n^o **6**
- Ovellor Anglès .... n^o
- Doberman ..... n^o **4**
- Setter Anglès ..... n^o
- Galgo ..... n^o **2**
- Bulldog Anglès .... n^o **9**
- Pastor Alemany .... n^o **8**
- Setter Irlandes ... n^o

Passa temps

No vull lletgir

7 ERRORS

dies i coses 27

Se ven CITROEN
PMG 340012 -A,
a mol bon preu
i amb molts ex-
tres:

- carroceria pintada
- Volant redó
- Seients a davant i darrera
- llums pe² a vespre, etc...

I TORNEIG DE TENNIS "DIES I COSES"

ORGANITZACIO:

La revista Dies i Coses està preparant l'organització d'un torneig de tennis a celebrar els caps de setmana tipo lliga. Damunt damunt vos explicarem com es farà aquest torneig que es celebrarà en cas de que hi hagi un mínim de participants: els partits es disputaran a dues o quatre voltes, dependent del nombre de participants inscrits. Es faria el calendari tipus lliga de futbol perquè els jugadors s'haguessin d'atendre a un horari establert més o menys seriós. Podria durar tot l'hivern i acabar amb un sopar de companyerisme.

Per apuntar-vos ho podeu dir a En Maties o a qualsevol dels tres bars. Hi ha temps per fer-ho fins dia 15 de Novembre.

apunteu-vos. Com més serem millor ens ho passarem.

Es podran fer una parell de grups segons edat i sexe.

CODOSA
IMATGE D'OR

Avda. Boulevard, 13 - Tel. 657758
CALA D'OR (Mallorca)

FOTOGRAFIA
PROFESSIONAL

Fotocòpies
Fotos carnet
Reportatges

ARA, VÍDEO I MÚSICA.

